

Türkçenin edebiyatla bestelendiği öyküler

O küçük kızın annesiyle birlikte parasız yatılı sınavına gidişinin üzerinden tam 50 yıl geçti. Şimdi 60'larını sürüyor olmalı. Öğretmenlikten emekli olmuş, yorgun. İhtimal kilo almıştır epey. Gözlerinin

kenarında derin kaz ayakları. Saçlarında tutam tutam beyazlar, dip boyalarla renklendirilen. Annesi vefat etmiş. Kendi çocukları büyümüş. Torun da gelmiş. Yaşlılığa doğru son bir iki... Ama gelin görün ki onun hikâyesinin anlatıldığı Fûruzan'ın "Parasız Yatılı"sı bugün 50'sinde bir bahar dalı gibi. Yarım asrı geride bırakmasının anısına Yapı Kredi Yayınları, "Fûruzan'ın ilk kitabı Parasız Yatılı 50 yaşında" adı altında özel bir baskı yaptı. O kadar özenle, o kadar güzel hazırlanmış ki. Siyah, beyaz ve kırmızının muhteşem uyumundaki kapakta Fûruzan'ın 70'li yıllarda çekilmiş bir fotoğrafı var. Yıllar içinde yapılan farklı yayınevlerinden farklı baskılarda hep hüzünlü bir kız çocuğu fotoğrafı olurdu kapaklarda. Bu defa kullanılan Fûruzan'ın kendi fotoğrafı bir içim su. Edebiyatın pınarından akmış. Al, çerçevelet, duvara as. Kitaptan sanat eseri. Sanat içinde sanat hesabı.

Kapak tasarımındaki gençlik orada kalmıyor. Kitabı yıllar sonra yeniden okuduğumda gördüm ki "Parasız Yatılı" takvimden düşen 50 yıllık yapraklara rağmen bir terütaze. Yeni yazılmış gibi. Hiç yaşlanmamış. Fûruzan'ın incelikli dil ustalığının bu ilk verimi yıllara meydana okumuş, dimdik ayakta kalmış, eskimemiş; küçük kız biyolojik takvimin kaçınılmaz yaşlılık sonuna doğru ilerlerken, kahramanlarından biri olduğu bu Sait Faik Öykü Ödüllü kitap ezelden getirdiği gençliği ebediyete doğru yürütmeye devam ediyor.

"Nisan mevsimlerin nişanlanmasıdır" der Fûruzan, kitaptaki "Münip Bey'in Günlüğü" adlı öyküde. Kışın baharla nişanlandığı bu nisan haftasında, kışın akıttığı gözyaşlarıyla baharın güneşli sevinci arasında içim içime sığmayarak okudum kitabı. "Allah'ım, Türkçe nasıl güzel bir dil" dedim her satırda. Onu kaleme alan kadın kadar güzel, zarif. Fûruzan bu dilde öyle bir edebi beste yapmış ki kelimelerin sesiyle büyüdüm her bir cümlede, kitabın sonuna kadar. Türkçenin edebiyatla

bestelendiği bu unutulmaz kitap genç bir klasik ve belli ki hiç de yaşlanmayacak.

"Parasız Yatılı" da kadınlar var. Yoksulluğun mezalimi içinde hayatta kalmaya çalışan. Kendilerine has dönem bilinçleriyle. Dışlanmalara,

asağılanmalara kafa tutan. Ezilip hor görülseler de kendi varoluşlarını kanaviçe gibi işleyen. Parmaklarına iğne batmış, kanları akmış; dert değil. Arkalarında Fûruzan'ın dağ gibi kalemi var, sırtlarını dayadıkları. İki cihanda bir şey olmaz onlara. "Parasız Yatılı" da yoksulluk var. Merhametle yazılmış ama soğukkanlılıktan ödün verilmemiş, konulan mesafelerle dinamikleri tüm gerçeklikleriyle analiz edilmiş. Nasıl Fûruzan'ın dediği gibi "Parasız yatılı imtihanlarının çocukları hep erken gelir. Hiç gecikmezler" se bu kitabın kahramanları da hayatın sınavlarına hep erken gelmiş, sınavlara da akıp giden 50 koca yıla da hiç gecikmemişler. Sınavı kaçırıp ortada kalmaktan korktukları için filan da değil, iç disiplinleri ve hayatlarının aktığı mürekkebin sağlamlığından.

Zor zamanlardır "Parasız Yatılı"nın kahramanları için. Ama Fûruzan onların grilerine renkler, kokular, güzellikler, lezzetler mayalar. Akşamsefalarının kokusu vardır öykülerde. Anasonlu galeta tadı. Paris esansları. Pembe suskun çay fincanları. Gipür dantel yakalı roplar. Sarı ipekler, kırmızı taşlı yüzükler. Sonra kimilerinde bilinç akışı yazımın en görkemli satırları yer alır. Aynı öyküde farklı karakterlerin başka üsluplarda yaptıkları konuşmaların zenginliği de. Şekeri kararında şiirselliği unutmamak lazım: "Gidiyor musunuz? Güle güle. Kapıyı iyice kapayın. Sizden üşüdüm..."

Fûruzan, yazın hayatımın en kıymetli mihmandarlarından biridir. Onun kitaplarını okumak da nisan gibidir. Sert kışları anlatırken bile anlatımının güzelliğindeki bahara teslim oldum ben hep. Kalemimin en sevdiği öğretmenlerin başında geldi onun edebiyatı. Kadın olma bilincimin harcında da emeği büyüktür. Ne desem az. Bazı sevgileri tarif etmek zor. İyi ki doğdun "Parasız Yatılı". Sizinle aynı ülkenin edebiyatına doğmak ise hayattaki en büyük şanslarımdan biri Fûruzan Hanım. İyi ki varsınız!